

Kansen Combineren

Aanpak invasieve exoten in Limburg

Saja Erens

10 maart 2026, Roermond

provincie
Limburg

Vogelvlucht

Provinciale beleid

Provinciale rol

Provinciale middelen

Provinciale prioriteiten

Landelijk aanvalsplan

Interprovinciale ambities

Knelpunten

Samenwerking

Kansenkaart

Provinciale beleid

2015 EU-Exotenverordening nr 1143/2014

- Unielijst met exoten waarvoor lidstaten maatregelen moeten nemen

2018 Provincies verantwoordelijk

- Regeling Natuurbescherming

2021 Limburgs Plan van Aanpak Invasieve exoten

- Aanpak, uitgangspunten, instrumenten
- Gewijzigd Plan van aanpak Invasieve exoten, brief GS van 2-2-2021 (GS 2021-3135) Limburg - iBabs Publieksporaal

2022-2023 Subsidieregeling Invasieve Exoten

- Subsidie Invasieve exoten 2022-2023 (Nadere subsidieregels Invasieve exoten 2022-2023) (vervallen) | Provincie Limburg

2022 Provinciale herprioritering op art 17 soorten

- Mededeling ptfh Tussenrapportage Invasieve exoten

Provinciale rol

Art 17 soort (cat. 1)	Art 19 soort (cat. 2)
Beperkt aanwezig	Wijdverspreid
Verwijdering nog mogelijk	Volledige uitroeiing niet reëel Kosten-baten-analyse
Verwijderopgave / bestrijding	Beheersen / indammen
	Beheren / mitigeren
	Natuurherstel/preventie

Wettelijke taak	Gezamenlijke verantwoordelijkheid
Actieve opsporing en verwijdering	Terreineigenaren neemt zelf maatregelen
Initiatief + kosten bij provincie	Provincie prioriteert: biodiversiteitsbelang (N2000/NNN)
Monitoren / preventie	Kennisdeling, faciliteren, stimuleren samenwerking, regie

Provinciale middelen

Beperkt budget

- Structureel jaarlijks € 325.000
- Incidenteel extra 2025 € 250.000
- Incidenteel extra 2026 € 300.000
- Extra Rijksmiddelen 2026-2027 € 360.530
 - voor geormerkte doelen (preventie/Art. 17-soorten)

Beperkte personele capaciteit

- 0,4 FTE

Provinciale prioriteiten

- **Art. 17 soorten: verwijdering, Limburgdekkend**
 - **Art. 19 soorten: gebiedsprioritering**
 - Natura 2000 (wat niet via SPUK kan)
 - Natuurnetwerkgebieden
 - Provinciaal eigendom
 - Provinciale taak (wegbeheer)
 - Bronlocaties met verspreidingsrisico richting bovenstaande locaties
 - **Art. 19 soorten: impactprioritering**
 - Biodiversiteit
 - **Art. 19 soorten: handelingsperspectief**
 - Kosten/batenanalyse
 - **Art. 19 soorten: gebiedsgerichte samenwerking**
- ⁶ • Effectievere inzet van middelen

Landelijk Aanvalsplan

- Doelstellingen voor doorontwikkeling exotenbeleid
- Focus op preventie en vroege eliminatie
- In afwachting van structurele middelen voor de uitvoering
 - [Landelijk aanvalsplan invasieve exoten | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

Interprovinciaal ambitiedocument

- **Interprovinciaal ambitiedocument 2024**
 - Ambitiedocument provincies invasieve exoten 2024 v0_3
- **Steeds groter wordende opgave – veel ambities – ontbreken van structurele middelen**
 - **Financiële claim voor de uitvoering € 143.358.000/4j**

Knelpunten

- Geen centrale, actieve monitoring en dataverzameling
- Ontbreken van een centraal kennis- en expertisecentrum
- Versnipperde aanpak en uitvoering
- Gebrek aan coördinatie en afstemming
- Geen heldere duidelijke uitvoeringsstructuur
- Onvoldoende structurele financiering
- Ontbreken lange termijnvisie – langdurige nazorg
- Trage inzetbaarheid van mensen en middelen waar snelle actie nodig is
- Beperkte capaciteit en deskundigheid bij uitvoerende partijen
- Beperkte communicatie en kennisdeling

Neuzen dezelfde kant op?

- **Veel stakeholders**

- Prorail
- Waterschap
- RWS
- TBO's
- Particulieren
- Gemeenten
- Provincie
- Uitvoerders (aannemers/afvalverwerkers/vrijwilligers)
- Grenspartners

- **Met verschillende uitgangspunten**

- hebben op verschillende manieren last van invasieve exoten
- prioriteren van uit eigen belangen en verantwoordelijkheden
- hebben ieder een eigen werkwijze
- beschikbare budgetten verschillen

Samenwerking: gebiedsgericht? soortgericht? met wie?

Diverse bestaande overlegstructuren

Maasoverleg

Gemeentelijk Faunaoverleg

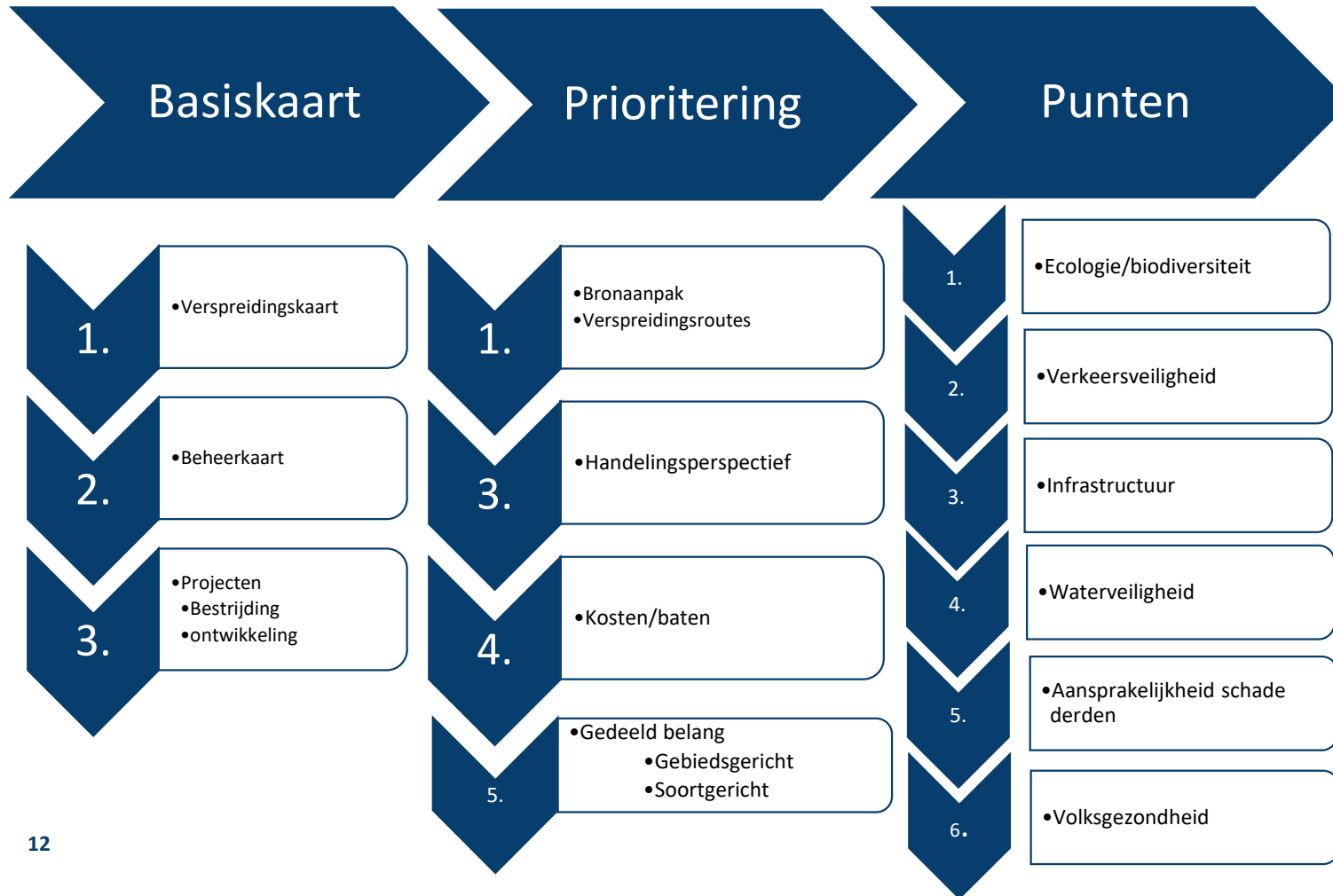
Samenwerkende zuidelijke gemeenten

WoW

Grensparken/interregprojecten

Soortspecifieke overleggen (bv. Wasbeer)

Kansenkaart

Belang van kansen combineren

- **Versnipperde aanpak**
 - werkt ineffectief,
 - maakt bestrijding duurder
 - minder duurzaam.
- **Gecombineerde aanpak**
 - meerdere belangen tegelijk bedienen
 - vergemakkelijkt structurele financiering en gezamenlijk uitvoering
 - vergroot de slagkracht, voorkomt dubbel werk
 - zorgt voor meer samenhang tussen beleid en uitvoering
 - draagt bij aan innovatie, draagvlak en kennis- en expertisedeling
 - Reduceert risico op verspreiding
- **Centrale coördinatie en structurele langdurige samenwerking**
 - voorkomt dubbel werk
 - stimuleert kennisdeling
 - versnelt uitvoering
 - vergroot impact.

Unielijstsoorten EU-Exotenverordening

Jaar	Nieuwe Unielijstsoorten	Totaal
2016	37 soorten	start
2017	+ 12 soorten	49
2019	+ 17 soorten	66
2022	+ 22 soorten	88
2025	+ 26 soorten*	114

<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/plant/invasieve-exoten/unielijst-invasieve-exoten>

*de soorten van 2025 zijn nog niet officieel overgedragen via AmvB aan de provincies

Relevante Unielijst soorten voor Limburg

Planten (terrestrisch&aquatisch)	Waterplanten	Dieren
Duizendknopen	Watercrassula	Chinese Moerrasslak
Reuzenberenklauw	Grote waternavel	N-Az modderkruiper
Reuzenbalsemien	Smalle waterpest	Zonnebaars
Hemelboom	Waterwaaier	Blauwband
Zijdeplant	Parelvederkruid	Zwarte dwergmeerval
Moeraslantaarn		
Waterteunisbloem		

Niet-Unielijstsoorten – prov. Zorgsoorten (cat. 3)

Bamboe (115)	Chinese vijvermossel (15)
Dwergmispel (286)	Mantsjoerische wilde rijst (0)
Karmozijnbessen (1500+960)	
Trosbosbes (161)	
Vlinderstruik (1254)	
Amerikaanse hondsviis (270)	
Exotische grondels (zwartbek 679)	

Belang van vroege signalering

Advies van BuRo over de update horizonscan invasieve exoten 2022
<https://www.nvwa.nl/documenten/planten-in-de-natuur/exoten/risicobeoordelingen/advies-van-buro-over-de-update-horizonscan-invasieve-exoten-2022>

Japanse duizendknoop (2745)

Op unielijst sinds 2025

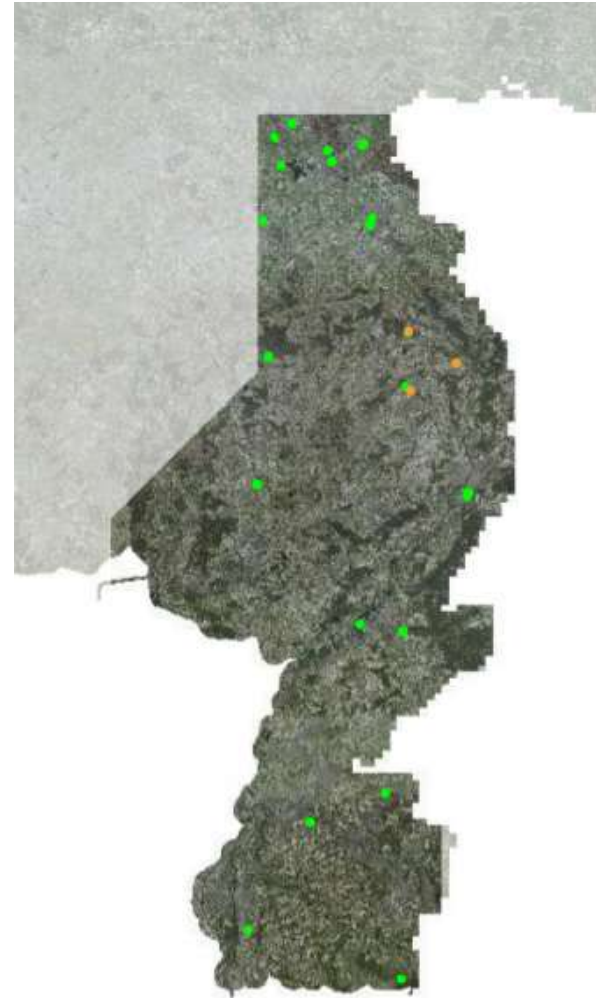
Landelijke afspraak: -

Sachalinse duizendknoop (45)

Op unielijst sinds 2025

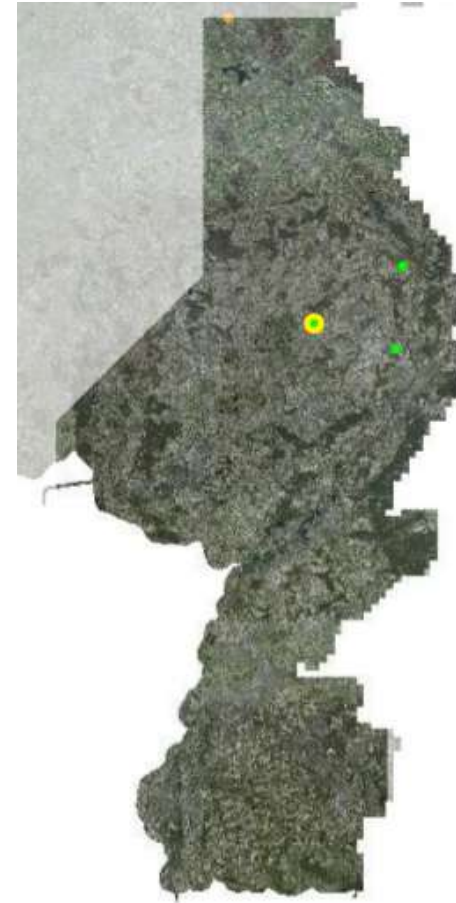
Landelijke afspraak: -

Afghaanse duizendknoop (5)

Op unielijst sinds 2022

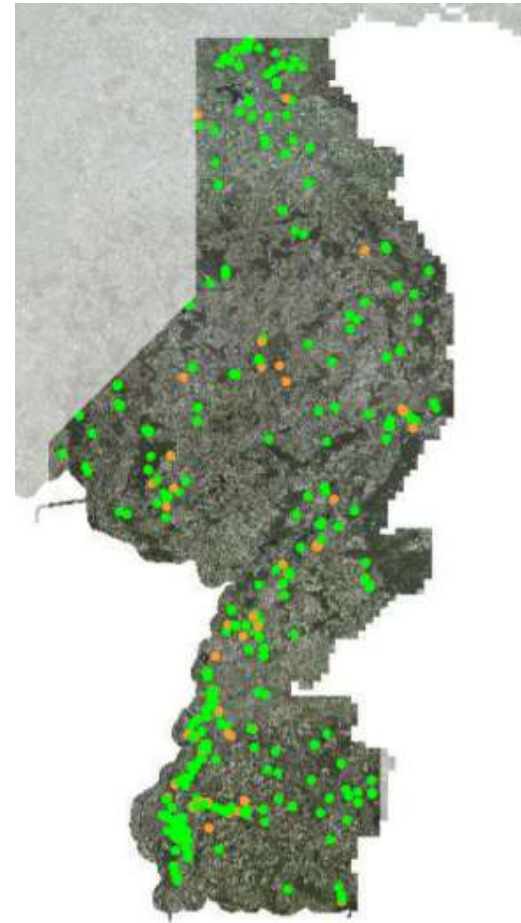
Landelijke afspraak: Elimineren bij waarneming

Basterdduizendknoop (488)

Op unielijst sinds 2025

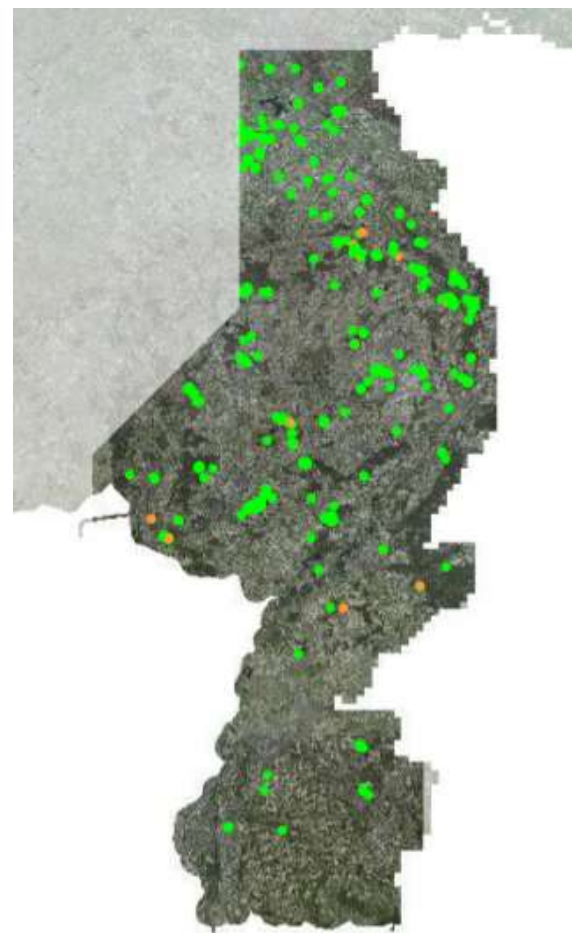
Landelijke afspraak: -

Watercrassula (1157)

Op unielijst sinds 2025

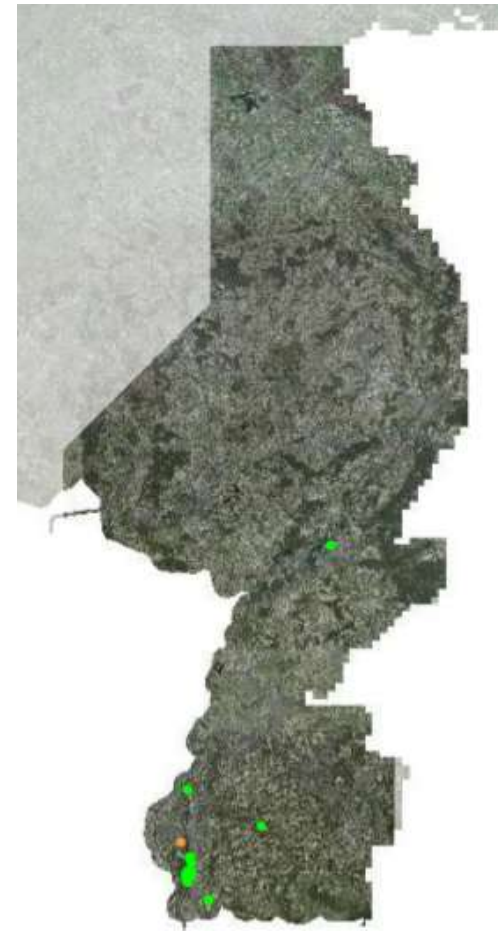
Landelijke afspraak: -

Chinese moerrasslak (150)

Op unielijst sinds 2025

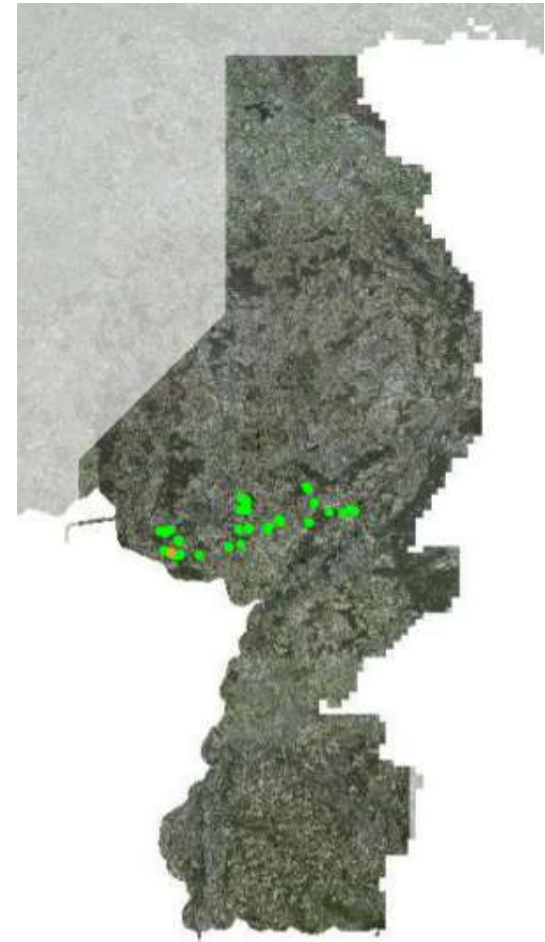
Landelijke afspraak: -

Noord-Aziatische modderkruiper (101)

Op unielijst sinds 2025

Landelijke afspraak: -

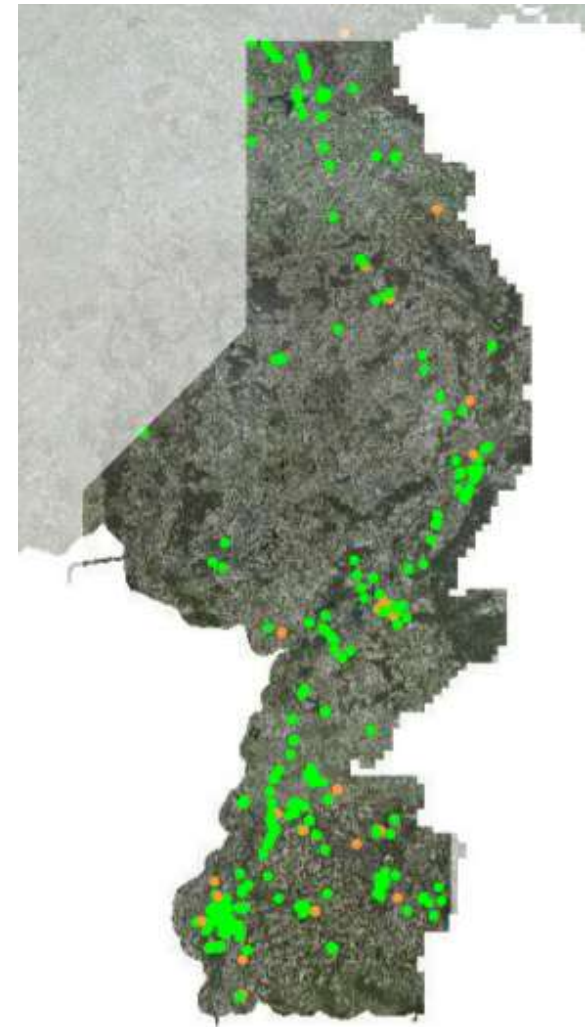

Hemelboom (411)

Op unielijst sinds 2019

Landelijke afspraak:

- selectief mannelijke exemplaren verwijderen
- voorrang bij bestrijding in de buurt van natuur
- gemeenten stimuleren kapvergunning te geven

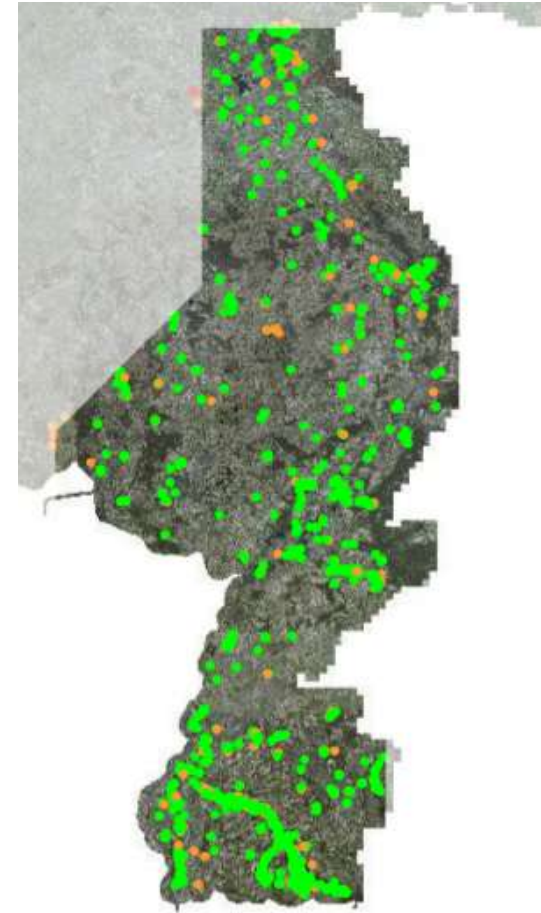

Reuzenbalsemien (3155)

Op unielijst sinds 2017

Landelijke afspraak:

- lokaal elimineren/bestrijden, samenwerking terreinbeheerders
- gerichte afgestemde inzet in en aangrenzend aan natuurgebieden

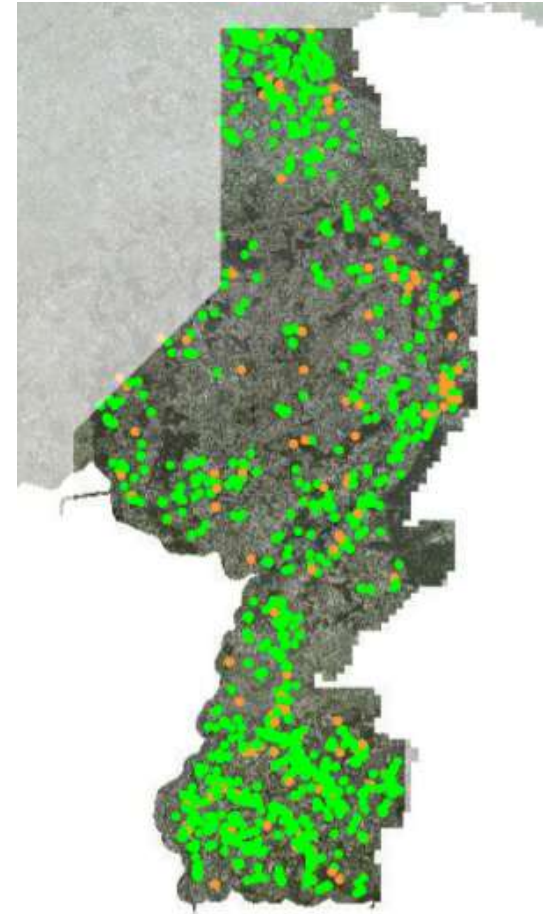

Reuzenberenklauw (2627)

Op unielijst sinds 2017

Landelijke afspraak:

- lokaal elimineren/bestrijden, samenwerking terreinbeheerders
- gerichte afgestemde inzet in en aangrenzend aan natuurgebieden

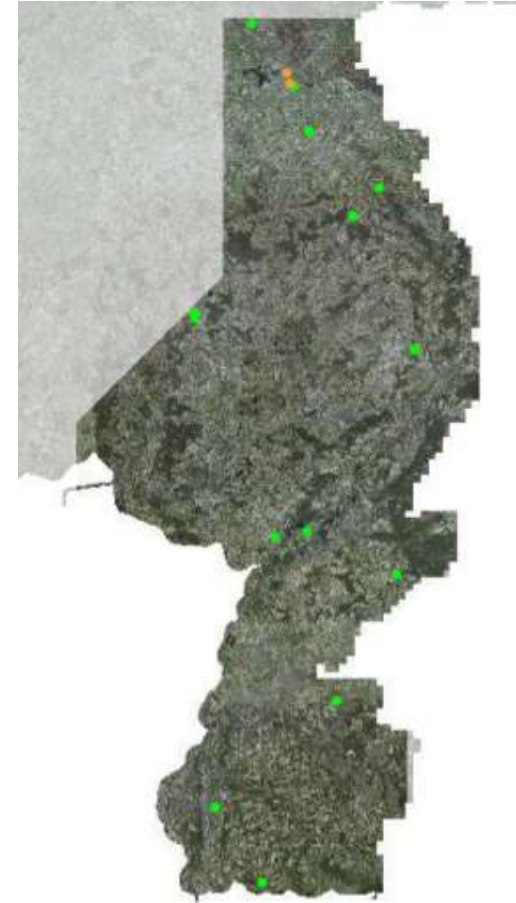

Zijdeplant (33)

Op unielijst sinds 2017

Landelijke afspraak:

- Elimineren bij waarneming
- Volledige eliminatie in 2030

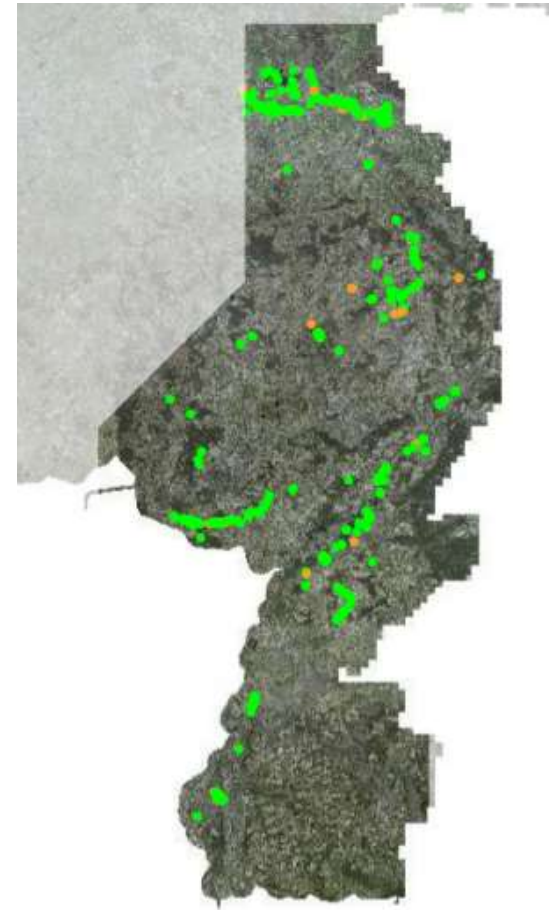

Grote waternavel (1152)

Op unielijst sinds 2016

Landelijke afspraak:

- Lokaal elimineren
- Meer inzet op samenwerking met waterschappen en RWS
- Onbedoelde verspreiding minimaliseren door afspraken met partners

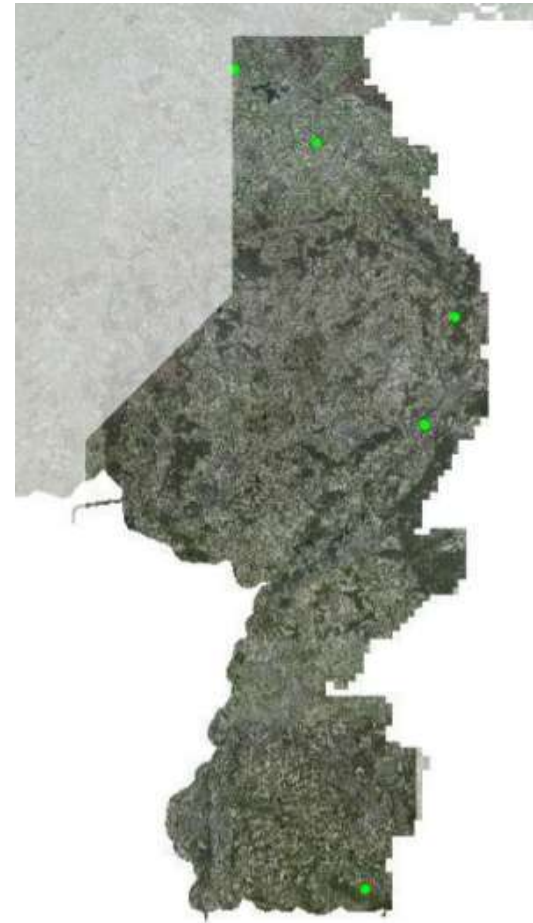

Moeraslantaarn (11)

Op unielijst sinds 2016

Landelijke afspraak:

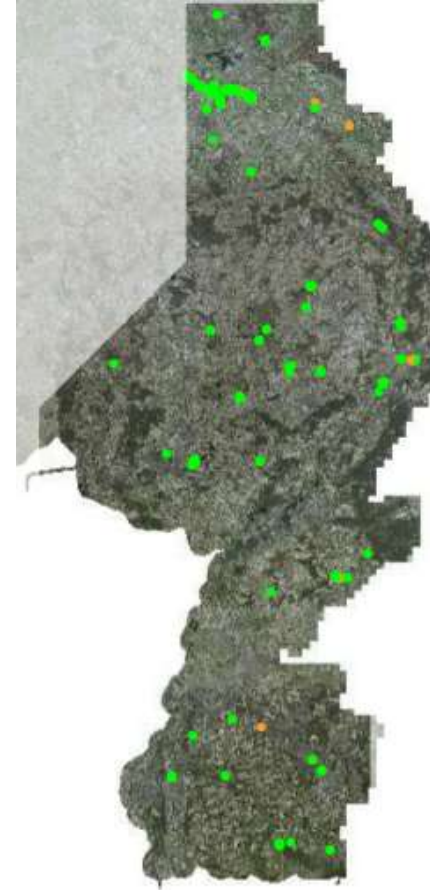
- Elimineren bij waarneming (vereis veel nazorg)
- Continue alertheid

Parelvederkruid (314)

Op unielijst sinds 2016

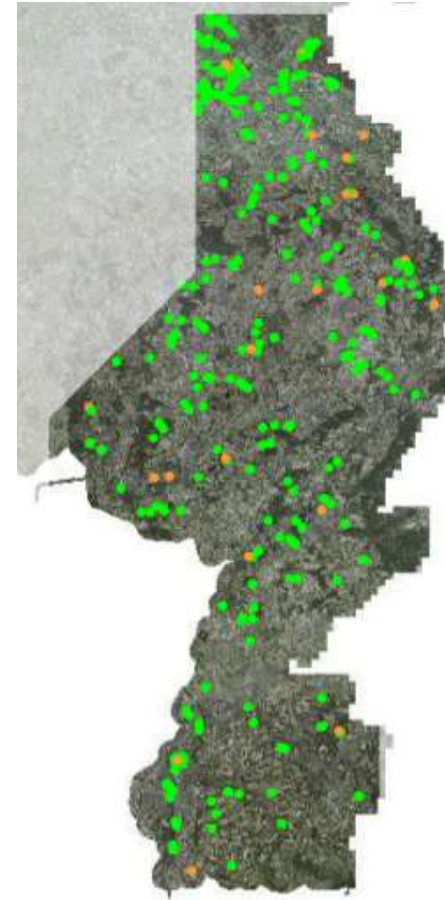
Landelijke afspraak: lokaal elimineren

Smalle waterpest (442)

Op unielijst sinds 2017

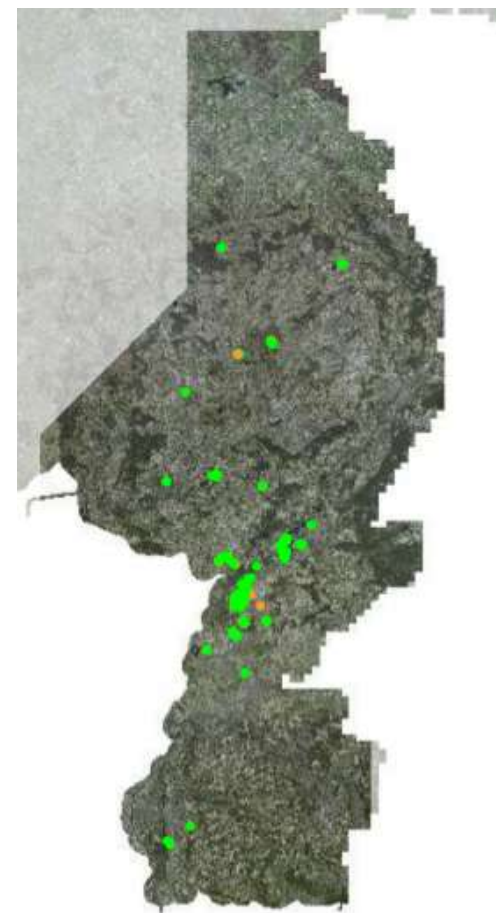
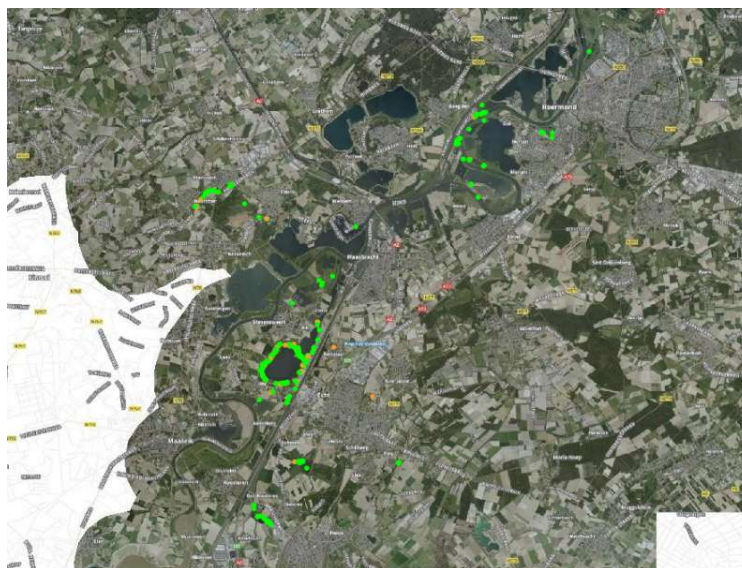
Landelijke afspraak: lokaal elimineren

Waterteunisbloem (403)

Op unielijst sinds 2016

Landelijke afspraak: lokaal elimineren

Waterwaaier (2)

Op unielijst sinds 2016

Landelijke afspraak: lokaal elimineren

Blauwband (480)

Op unielijst sinds 2016

Landelijke afspraak:

- In gesloten water: lokaal elimineren
- In open water: nader te bepalen

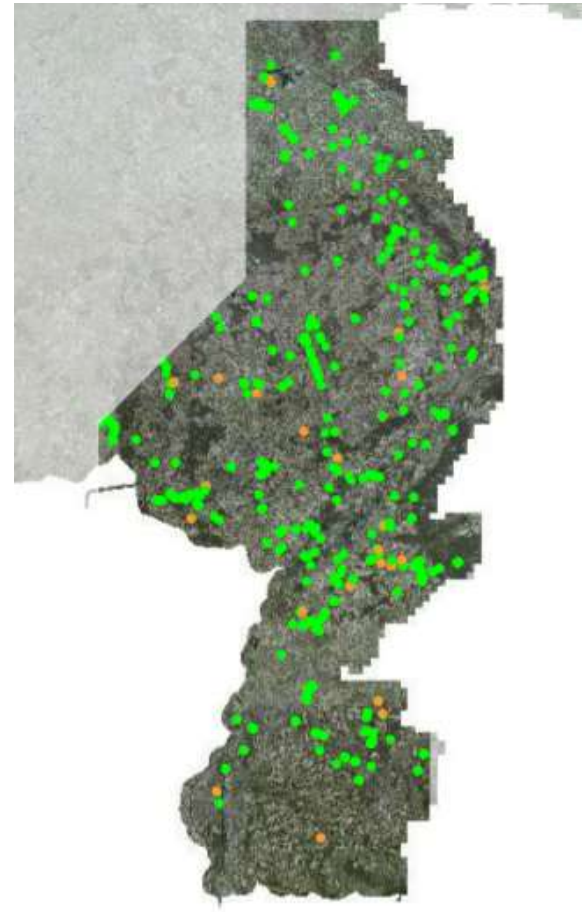

Zonnebaars (692)

Op unielijst sinds 2019

Landelijke afspraak:

- In gesloten water: lokaal elimineren
- In open water: nader te bepalen

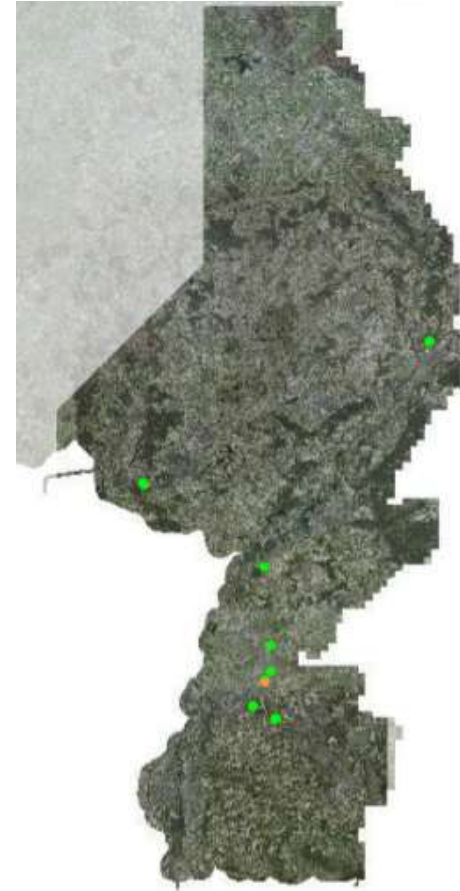

Zwarte dwergmeerval (18)

Op unielijst sinds 2022

Landelijke afspraak:

- In gesloten water lokaal elimineren
- In open water: nader te bepalen

Aanbevelingen

- **Investeer in preventie en vroege opsporing**
 - goedkoop en effectief
- **Zorg voor vroege signalering zorgsoorten**
 - monitor impact
- **Bestrijdt prioritair soorten/locaties waarvan**
 - Impact evident is
 - Omvang klein is
 - Goed handelingsperspectief
 - Redelijke kosten
- **Werk samen rond weg, spoor en water.**
 - Bekende verspreidingsroutes